

Building Infrastructure

PARASHAS BAMIDBAR

1 ^{Census} ^{in the} ^{the land of Egypt, saying:} ^{the} ^{Wilderness of Sinai, in the Tent of Meeting} ^{on the first of the second month, in the second year after their exodus from} ^HASHEM spoke to Moses in the Wilderness of Sinai, in the Tent of Meeting on the first of the second month, in the second year after their exodus from the land of Egypt, saying:

1 Through the lens of Torah

At the beginning of this parashah, which always immediately precedes the *yom tov* of Shovuos, our Sages in the Medrash comment as follows: בשלשה דברים ניתנה תורה, באש ובמים ובמדבר. This means that at the time of מתן תורה three particular factors were present. There was water dropping from the clouds, fire on top of Mount Sinai and the whole event occurred in the wilderness. What was the special significance of these three things that our Rabbis should stress their presence?

2 Outreach Insights - R. Keff

There is another aspect to the requirement of abandoning oneself to Torah that is even more difficult than the forfeiture of material comforts — the attainment of humility. One must both be humble enough to learn from every man and to teach everyone, regardless of status. Even more importantly, he must be prepared to divest himself of all his preconceived ideas and beliefs. Only if one is prepared to let the Torah possess him and guide him totally, will its secrets be revealed.

3 All are blind until HaKadosh Baruch Hu opens their eyes (Bereishis Rabbah 53). When we view the world through our own eyes we are subject to our material desires and the distorting effects of passion and bias. Only when we let the Torah mold our thought processes can we view the world in its true perspective. There is no truer humility than subjugating one's most precious possession, his mind, to the Torah.

* In order to serve on the Sanhedrin, one had to be able to prove that a *sheretz* does not cause ritual impurity, even though the Torah explicitly says that it does. The judges had to recognize that with their own great mental acuity they could convince themselves of almost

anything, and therefore needed to subject their own thinking to that of the Torah. The Rogachover Gaon once gave a *shiur* to his students in which he proved that *chametz* is permitted on Pesach. He then asked his students to refute his proof. They tried in vain to do so. When they gave up, the Rogachover opened the *Chumash* and read them "Do not eat *chametz*" (Shemos 13:3). That, he said, is the only refutation necessary. All the intellectual gymnastics in the world cannot alter one sentence in the Torah.

4 The words of the wise are like prods" (Koheles 12:11). Just as the prod directs the ox to plow in a straight line, so, too, does Torah guide and condition one to think in the paths of life (Chagiga 3b). SMA (to Choshen Mishpat 3 §13) comments that the thinking of *baalei batim* is opposite to that of Torah thinking. The intention is not to denigrate the layman, but to point out that when we rely on our own reasoning, distortion is the inevitable result. When we seek the guidance of *gedolei Torah*, we are seeking a mind so steeped in Torah — to the exclusion of all personal biases — that everything that they say or do is solely a reflection of their understanding of the Torah, i.e. *daas Torah*. Only a mind conditioned to thinking from God's point of view, as revealed in the Torah, can view the world without distortion.

5 4] Yosé ben Yo'ezer of Tz'redah and Yosé ben Yohanan of Jerusalem received the tradition from them [the Sages mentioned above]. Yosé ben Yo'ezer of Tz'redah said: Let your house be a meeting-place for scholars; sit at their feet in the dust, and drink in their words thirstily.

6

כתב החסיד יעבץ בפירושו לאבות (פ"א מ"ד): "הווי שותה בצמא את דבריהם, כאשר טבע האדם לקוץ בדבר בהתמדותו, אמר התנא, שאל יאמר האדם כבר שמעתי דבר זה פעמים רבות, אלא הוי שותה בצמא את דבריהם, כאילו לא שמעת מעולם."

* מבואר כאן שחייב לימוד התורה כך הוא - ללמוד בצמאון, וצמאון, היינו להרגיש תמיד כאילו בפעם הראשונה הוא שומע דבר זה, ואם תחסר לו הרגשת החידוש, אף אם ילמד, אין זה לימוד בצמא, וח"ו יגיע לכלל "לקוץ בדבר". נמצא שמעלת ה"מבקש" - השותה בצמא - אינה מעלה בעלמא, אלא היא תנאי ועיקר בעצם לימוד התורה.

ומעתה כן הוא גם הביאור במה שאמרו ז"ל: "חביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שניתנה מהר סיני", שאין זה מעלה בעלמא, אלא שכך הוא אופן הלימוד, "לומדיה" בהכרח הם "מבקשים", כי הא בהא תליא - אין לימוד בלי צמאון, והרי הם לומדים אותה בצמא כאילו לא שמעוה מעולם, וכאילו ניתנה היום מהר סיני.

הרי לנו ששתי הפתיחות שפתח ר' יהודה בכבוד תורה משולבות הן אחת בחברתה. המבקש תורה, נקרא מבקש ד', וגדולה מעלתו עד מאד, כי רק המבקש הוא הלומד את התורה כפי שצריך ללומדה, כחדשה ממש וכאילו היום ניתנה.

7 15] They each said three things. Rabbi Eliezer said: Let your fellow man's honor be as dear to you as your own; do not be easily moved to anger; and repent one day before your death. And [he further said]: Warm yourself by the fire of the Sages, but beware of their glowing embers, that you be not burnt: for their bite is the bite of a fox, their sting is the sting of a scorpion, and all their words are like coals of fire.

8

Ethics From Sinai - R. Keff

"Just as the nature of fire is such that if a man draws too close to it he is burnt, and if he moves too far away he is cold, so [by analogy] can a man do naught else but warm himself over against the fire of the Sages." So stated the Midrash.¹⁴¹ Living in a cold, hostile, bewildering world, we need the life-giving warmth of the Torah that our Sages teach. But to warm yourself by a fire, you must stand somewhat away from it and let the radiating heat encompass and warm you. If, in a fit of misplaced enthusiasm, you seized a glowing ember, the results would be unfortunate.

9 Through the Prism of Torah

In order to acquire a proper knowledge of Torah, a person needs to possess three basic attributes. The first is ענוה, humility. He needs to recognise that, at best, he has little knowledge of the breadth and profundity of Torah, and however much he has learned he has only scratched its surface. Hence true scholars are always referred to as תלמידי חכמים, students, who continuously seek to augment their erudition and are not given to arrogance. For this very reason, the Torah was revealed to Klal Yisroel on a lowly mountain and through the medium of Moshe, the meek-

est of men. To reinforce the importance of this quality, water fell from the clouds hovering over Mount Sinai. Water symbolises modesty — it descends from high places to a lower level. Torah, too, is only found amongst those who are self-effacing and unassuming (Taanis 7a).

11 *Shabbat Shuvim #3 - R. M. 1/6*
A prerequisite for receiving Torah is self-abnegation, nullification of one's personal desires such that the self becomes comparable to a desert — a desolate, ownerless place. This idea is found

in our prayers, where we state, פתח לבי בתורתך, "Let my soul be like dust to all: open my heart to Your Torah." If one takes on the characteristic of dust, diminishing one's self, one's heart becomes receptive to Torah. The vital factor then, to enable us to receive Torah, is the slaughter of one's personal ego and desires.)

12

God repeatedly counted the people due to His love for them. At every opportunity they were counted: when they went out of Egypt He counted them, when they fell at the sin of the Golden Calf He counted them, when He came to manifest His Divine Presence He counted them. On the first of Nissan the Mishkan [Tabernacle] was erected, and on the first of Iyar He counted them.³

13 Enumeration then, is an expression of endearment, similar to the habit of a miser who constantly counts his cherished money.

13

The Midrash interprets the word אָזַח to indicate not only the counting of the people, but also an elevation to a high position. This is the word used by Par'oh when reinstating the condemned butler to his original position. Counting the people, then, makes the people great, raising them to a level of increased importance.)

Not only does the word פָּקַד mean to count, it is also used in various contexts to indicate appointment to a high position, and the delegation of each individual's task and mission. When Moshe wanted to transfer the mantle of leadership to Yehoshua, his words were: ה' אֱלֹהֵי הַרוּחַת

14 Importance brings obligation and responsibility in its wake. He who has more importance has been endowed with a greater mission

in life which he is required to fulfill. A person cognizant of his importance will concurrently be filled with anxiety lest he has failed to utilise all of his gifts to the correct end. In this light we can understand the story told of a certain brilliant individual, who, following his immediate response to a halachic question, broke down in tears. The sharpness he had demonstrated in his quick reply highlighted his tremendous ability. On this account he cried, awed by the great expectations which the Almighty doubtlessly had of him.)

10

However, too much humility can be counter-productive. Someone may belittle his ability to such an extent that he despairs of ever being able to learn properly and becoming a *ben Torah*. This defeatist attitude is unwarranted because the same intelligence and ambition that we use for business can also be applied to Torah and with equal success. Everyone must have a modicum of self-esteem in order to make progress in life and, similarly, a tinge of haughtiness to advance in Torah scholarship. This characteristic is represented by flames of fire, which always reach upwards and symbolise the aspirations and confidence in one's ability that a person must have to grow in Torah.

15 Now that we have seen how a mission results from man's importance, we can understand the duality inherent in the two verbs we have been discussing. It is enumeration that gives each person his importance, and thus his task in this world. No wonder that the words מָנַן and פָּקַד have the double meaning of "to count" and "to appoint"; counting is an expression of appointment to mission.

16 This principle can be seen clearly in the earlier explanation of Rashi, wherein he enumerated the various occasions upon which the Almighty counted the Jewish People. God counted them upon their departure from Egypt — for the journey from Egypt involved awesome wonders and miracles, the likes of which had never been witnessed. Once having experienced sights of this nature, greater service was incumbent upon them. They were now endowed with a new mission.)

17 When God manifested His Divine Presence on the occasion of the establishment of the *Mishkan*, He counted His nation once again. The people now had an intimate connection to the Divine Presence. More was expected of them; the level of their previous service was no longer sufficient. The counting thus brought a greater task to the people.

17

The Almighty said, "Who will place Me in a desert? Who will station Me in a place where I may abide, that I may forsake My people? I am praised in the desert." The situation can be compared to a prince who entered his kingdom, whereupon all who saw him fled from before him. He entered another state, where again the people fled from before his eyes. Finally, the prince entered a ruined city, and the inhabitants met him and began praising him. Thereupon, the prince declared that he preferred this town to any other, and it was here that he would establish his throne. It was in this place of ruins that he would dwell.

God encountered the sea, which fled from before Him. He met the hills, which danced away as rams. God then came to a desolate wilderness, and there He was praised. God then declared that it was this place of ruins which was preferred above all the states. It was in this place that G. filled with joy at the prospect that the Almighty would dwell amongst them.¹³

18 Those cities which had already been built, where civilization was already established, did not welcome the prince. In such a place, a feeling of satisfaction prevails. An infrastructure has already been accepted, and the prince is not required. No void is present which they seek to fill, thus they fail to acknowledge the presence of a prince who is able to found a coherent system of government. It is only when there is a lack of established protocol that a state will welcome a visiting prince and praise him, desiring that he lead them in the establishment of their country.)

192

When one feels one's past is in ruins, when one's yesterday is derelict, one looks to the future with an attitude of hope and receptiveness. Future changes are excitedly anticipated. However, when one recalls one's past with a smug satisfaction at one's previous achievements, one faces but one thing: stagnation. It is only when one considers one's past as insignificant, and even deleterious, that one faces a tomorrow of change and growth.

196

Each person must view himself as standing on a frontier; past behind him, and future ahead. In the perspective of the past, one must consider one's achievements as insignificant. מה אנו? מה חיינו? מה צדקותינו? — "What are we? What is our life? What is our righteousness?" These piercing questions from our prayers must shake each person out of his slumber. Our past must be considered as a wilderness, barren and desolate. This attitude, however, must be accompanied by a strong recognition of the future, of the seeds which at present lie dormant beneath the sand. It is through negating past fulfillment that one can truly build the future. And that future is a thing of wonder, of enormity, of potential unlimited.

21

The future is life's mission. It will only become great if one does not rely upon the past. The gift of Torah, the ultimate exaltation and transformation of one's life, was given in the desert. For it is only when one makes oneself as dust that one's heart is open to receive Torah.

22

Man is dear to the Almighty, for he is created in His image. A greater love lies in that he is informed that he is created in the Divine image, as is said, "For in the image of God He made man." How dear are Yisrael that they are called "children of the Almighty." A greater love lies in that they are informed of this, as is written, "You are children of the Almighty." The Jewish People are so dear, they are given this beautiful tool, the Torah. A greater love lies in that they are informed of this... as is written, "For a goodly portion I have given you — My Torah — do not forsake it."¹⁴

This Mishnah informs us of the tremendous potential latent within. Momentous achievements are possible, for man is created בצלם אלקים, in the image of God, with the ability to imitate His holy ways. Our relationship to the Almighty is as of a child to a father. We have the potential to develop a relationship of such a depth of love that it can be compared to the intense tie between father and son. We have been bestowed with a Torah, with a goodly portion, through which all this can be achieved. Our potential achievements are awesome; inherent capacity to achieve greatness is possessed by all. The past achievements, however, must be disregarded, rendered as the barren nothingness of a desert. All depends upon the future, and the recognition of the challenges which remain to be conquered. It is through this attitude that one's spiritual progress will continue on an upward gradient.

20

The Chovoth HaLevavoth applies this idea to the study of Torah:

ראוי לך להתחיל בעת חזק שכלך והקרנתך לעין בספר תורת האלקים וספרי נביאים כמו שלא למד מהם... וכן תעשה בדברי חכמים.

When one's intellect is developing, and one begins investigating the books of the Torah and the prophets, one should read them as if one has never learned them before. So one should do with all works of the Sages.

Before embarking on the journey in search of knowledge and wisdom, one must consider oneself as a desert. Through negation of one's past intellectual achievements, one will be able to learn Torah on a much higher level. Once one is willing to uproot preconceived ideas, one is receptive to change and new intellectual awareness, and can thus absorb words of holiness, understanding them as they should be grasped. The past is nullified; and the future is thereby elevated.

23

Past achievements must be viewed as inconsequential. One must instead consider one's role in life, and the position which one

has assumed upon the path of history. And then, as one turns to the future, one must see it beckoning him to potential greatness. We tread the path through the means of the "beautiful tool," the Torah bequeathed to us. A relationship of profound love connects the Jew to his Creator. Image of God within, the Jew can move worlds. The capacity for greatness lies within our very beings. Negating past achievements, let us look to the future and build. Build majesty, and build greatness.

24

ומפורש יותר ב"שערי הקדושה" למהר"ו ז"ל (שער ב') "יסוד האש ממנו נמשכת הגאיה להיותו יסוד הקל וגבוה מכול".
ותראה כי מים מצד עצמן אינם עדיין שלימות. שהרי יש והם נעשים קפואים מחמת הצטננות יתירה, ובדומה לכך היא הענוה הפסולה שבקבוצתה מתרשל בעבודת ה', ומובן מאליו שבחינת "אש" אף היא כרוכה בהסתכנות. כי ההפרזה היתירה בה עלולה להביא את האדם לגאיה וגסות הרוח, אלא שהיסוד הוא שילוב "אש" ו"מים", במטרה להשיג בחינת "מדבר", שהיא תנאי ראשון לקנינה של תורה.

דבר זה עצמו נרמז בכתוב שלפנינו "במדבר סיני" שהרי "סיני" אם כי הוא הנמוך מכל ההרים, כמ"ש (סוטה ה' א'), הרי סוף סוף הוא הר, והיינו כאמור לעשות עצמו הפקר כמדבר, יחד עם העמידה על המשמר שהענוה תהיה קשורה בהתחזקות לשי צורך עבודת השי"ת.

25

וזה שהוסיפו באש ובמים, כלומר היסוד הוא באמת "מדבר", הכנעה והפקרת האנוכיות שבה אלא שצריכים להתנהג בזה במדה ובמשקל, כי לפעמים יש צורך בהתחזקות והתרוזמות, כמ"ש (דברי הימים ב' — י"ז, ו') ויגבה לבו בדרכי ה', והנה "אש" מורה על התגשאות, כמו שכתב הרמב"ם ז"ל (פ"ד מהל' יסודי התורה הל' ב') יסוד האש מלמטה למעלה, וזה בניגוד למים המורים על ענוה, בהיותם מניחים מקום גבוה והולכים למקום נמוך. כמ"ש (תענית ז' א'), ואילו האש עולה למעלה.

"We are in possession of a true tradition" that the entire Torah is names of the Holy One Blessed be He, the words subdividing into names on a different level... Therefore, a *sefer Torah* in which [the scribe] erred in the insertion or deletion of a single letter is unfit ... even though [the error] seems neither to add nor to detract [from the meaning]... And it appears that the Torah that was inscribed in black fire upon white fire was in the manner that we have mentioned: that the writing was continuous, without separation into words, and it was possible to interpret it in the manner of the names or in the manner of our reading regarding the *torah* [instruction] and the *mitzvah* [commandment]. And it was given to Mosheh Rabbeinu [in writing] in the manner of partition [in order to] read the *mitzvah*.

28

"העובד מאהבה עוסק בתורה ובמצוות והולך בנתיבות החכמה לא מפני דבר בעולם ולא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש הטובה אלא עושה האמת מפני שהוא אמת" (רמב"ם פ"מ מתשובה ה"ב).

ודבר זה ברור הוא, ד"אמת" בתורה איננה שאינם אומרים שקר, אלא שעושים האמת מפני שהוא אמת. כי העושה אמת מפני שנגיעה ממריצתו לכך, הרי סיבת המעשה היא נגיעה עצמית, ולו היתה לו דרך אחרת להשביע את נגיעתו, היה הולך בדרך האחרת, ולנו נתברר במאמר הקודם, כי אמת הוא מה שאדם קונה בעצם, לא הטוב שעושה בדרך מקרה. והעושה האמת מפני נגיעתו - אין זה אמת בעצם אלא במקרה.

31

ענין זה מעמידנו בפני חיוב חדש, להשתית כל עבודתנו על יסוד של אמת, להשתדל לכל תישאר כל עבודתנו בגדר מעשים מקריים, ונראים כזה כעת שלשה גדרים:

א. קביעות העבודה. יעויין בספר רוח חיים להגאון ר' חיים מוולוז'ין זצ"ל על אבות על המשנה "איזוהי דרך ישרה" ז"ל:

"או כי יאמר כי העיקר בבוא האדם להתקרב אל ה' ולטהר גבר יראה כי כל מעשיו לה' יהיו קבועים לא יעברו, עיי"ש באורך.

וכן מצינו ענין קביעות עתים לתורה ולתפילה וענין קביעות מקום עד שאמרו חז"ל כל הקובע מקום לתפילתו אלוקי אברהם בעזרו וכשנפטר אומרים עליו הי עניו הי חסיד מתלמידיו של אברהם אבינו, ונפלא מאד למה זוכים על ידי קביעות כלדתי, דאם קובע מקום לתפלתו שהוא פרט אחד בתפילה, כיון שהוא קביעות, הרי זכה במעלת התפילה, וממילא נהיו ענוה וחסידות קנינים עצמיים

בנפשו, וממילא אלוקי אברהם בעזרו! קביעות היינו בחינה גדולה ב"אמת". [ולפי הנ"ל יש להתעורר ממה שכתב בתוכחה ואם חלכו עמי קרי עיין רש"י, ודברתינו אמרו עראי במקרה שאינו אלא לפרקים, עיי"ש ואם כן זוהי התוכחה שאין העבודה אלא במקרה.]

32

ב. דקות המדות. כגון הדברים שהזכיר ר' עזרא ז"ל, במקום שאמרו חז"ל דאין לו חלק בעולם הבא שהם לרוב בדברים דקים מאד, כגון הא דהרק בפני חברו אין לו חלק לעולם הבא דזוהי הרגשה דקה ועדינה בזולת, אשר אם היא חסרה לאדם מוכיח זה שאין לו דקות בנפשו, ואף אם יהיו לו גם מעשים טובים הרי שהם בגדר מקריים, [כי קנין עצמי בנפש ניכר דוקא בדקות הרגשה כזו, וכן מה דאמרו ז"ל דסימנין הן באומה זו, רחמנים ביישנים גומלי חסדים, שאין אלו בגדר מדות, אלא רק סימנין, נטיה לרחמנות וכו' אשר מי שיש בו סימנים אלו ניכר בו קנין עצמי במדות טובות, ומי שנעדר מהם סימן כי מעלותיו ומעשיו הינם עדיין בגדר מקריים. ומה מאד צריך להיזהר, איפוא, בדרך ארץ ובדקות המדות כי דוקא בזה נבחן האדם!]

27a על הפסוק מימינו אש דת למו אמרו חז"ל שהקב"ה נתן להם התורה שהיתה כתובה לפניו באש שחורה על גבי אש לבנה. ומבאר בזה הגור אריה כי צבע לבן הוא עמל החסד והנרעם, והשחור הוא המבורר תכלית ביורר, והנה לתורה יש שם "תורת אמת" וגם קוראים לה "תורת חסד". המצוות הן נעימות מאד, כהמשפטים, כיבוד אב ואם ששם כולטת הנעימות ביותר, "דרכיה דרכי נרעם וכל נתיבותיה שלום", ומאידך תורה מבוררת מאד, וכל המצוות מחויבות

27b

המציאות, דהקב"ה הביט בתורה וכרא עלמין, דהמצוות אינן עצות "בדיעבד", אחרי שנמצאים בני אדם בעולם צריכים להתקרב אל הבורא עולם כמעשים מיוחדים. אלא להיפך, הבורא עולם רצה שתהינה מצוות אלו כי רק על ידיהן יוכל אדם להגיע לידי תעודתו, לכן ברא את העולם כך שתהיה אפשרות לקיים מצוות אלו, לדוגמא רצה הקב"ה שהאדם יתחייב בכיבוד אב ואם, לכן ברא עולם באופן שיהיה לכל אדם אב ואם וכו' - הרי דהמצוות הן "תורת אמת", מחויבות המציאות, שאינן מעשים מקריים, "בדיעבד", אלא עצם תכלית הבריאה.

29

זהו גדר חדש, שעל האדם לקנות שלמות, מדות ומעלות בעצם ולא במקרה. כזה יש הגדרה חדשה של אמת: מה שהוא בעצם האדם - זהו אמת; אך מעלה שהיא מקרית אצלו איננה אמיתית.

30

מחדש הרמח"ל, כי על דרך זה צריכה להיות עבודת ה', לקנות כל המעלות. קנין עצמי, היינו שתהיה העבודה - אמת.

אמת - היינו, כלי סתירות. כשהקב"ה התייעץ אם לכרוא אדם או לא וחסד אמר לכרואו, כי יגמול חסדים, אמרה אמת אל ייכרא שכולו שקרים, ומשמע דהאמת מצאה סתירות גם על חסדו, הגם דהחסד הסכים שהוא גומל חסדים, אלא דממכט האמת יש למצוא סתירות גם לגמילות חסדים עצמם.

כלי סתירות: היינו שהרגש שכלב לא יסתור את המחשבה שבמחש. מה שאדם הכיר כבר בשכלו, ועדיין אינו מרגיש אמיתותו בלב ואינו מתפעל מהשגתו - עדיין אינו אמת. ואם מרגיש בלב אך ההכרה השכלית איננה ברורה - גם זה עדיין אינו אמת. ואם שכל ורגש כבר הסכימו להכיר ולהתפעל, צריכים מעשים

לקיים את המוסכם כראש וכלב. ואם אין פיו ולבו שווים, ומעשים סותרים - עדיין אינו אמת. ואם מעשים סותרים זה את זה, או המעשים חסרים רגש וכוונה - עדיין אינו אמת.

33 Stan Miskewel

Finally, water represents the physical element of man. In the thought system of the Maharal, every object is described in terms of *chomer*, the raw substance, and *tzurah*, the form which the material

takes to make it useful. For example, wood is *chomer*, but chair or bookcase is its *tzurah*. The most striking example of pure, unchanneled *chomer* is water, which takes the shape of whatever container it fills. It thus has absolutely no *tzurah* of its own. The human body without the soul's guidance is merely undeveloped *chomer* and thus is perfectly represented by water.

"ואמר רבי אלעזר מאי דכתיב פיה פתחה כחכמה ותורת חסד על לשונה וכי יש תורה של חסד ותורה שאינה של חסד אלא תורה לשמה זוהי תורה של חסד, ותורה שלא לשמה זוהי תורה שאינה של חסד."

מבואר בזה, כי "לשמה" הוא חסד.

וכהכרח עלינו להבין, כי שתי הנקודות הן ב"לשמה": אמת וחסד. אשר לאמת, נתבאר לנו, כי רק בהתגבר אדם על רצונותיו ונגיעותיו הוא זוכה לראות את האמת ולעשותה מפני שהוא אמת, ורבה הדרך לכך, וכפי שמבאר הרמב"ם בסוף הלכות תשובה:

"וכיצד היא האהבה הראויה הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתרה עזה מאד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' ונמצא שוגה בה תמיד כאילו חולה חולי האהבה וכו'", עיי"ש דנראה דאפילו העושה את האמת מפני שהוא אמת - אין הכרח באהבה עזה כזו שאין לנו בה כל מושג. אהבה זו היא ה"לשמה" של חסד. אולם, זוהי תורה: "איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויים בה - הוי אומר בכל דרכיך דעהו" (שלהי ברכות).

הרי "כל מעשיך יהיו לשם שמים", זוהי כל התורה כולה ממש, וב"לשמה" נפגשים החסד והאמת. מהלך אחד לשניהם: בראשונה - סילוק הרצונות לבל ישלטו על האדם, ועל ידי זה תתכן הכרה, כאילו נסתלקו התריסים מחלונות הלב, וכשחלונות הלב פתוחים - מכירים את האמת, רואים את הזולת ו"אשר יחסר לו".

רצונות, יצרים - בריאה אף הם, אשר על-ידם יש מלחמת היצר, בחינה וזכות, שכר ועונש. אולם - "בראתי יצר הרע - בראתי תורה תבלין", מצוות מביאות לידי צמצום הרצונות ושכירת שליטתם, ובזה מגיעים ל"לשמה" של חסד ואמת.

יש להתבונן במגדל הקידוח שהוקם בבאר יעקב, יחד עם ציוד רב, הקודח הרבה אלפים מטרים בקרקע עד שמגיעים לחומר הדלק. ולהבין, כי תורה הקדושה הינה מגדל קידוח כזה בקרקע נפשו של האדם, אשר בשטח הלב נראים אך יצרים ורצונות, ואילו בקידוח עמוק עמוק מתחת לשכבות החול הם נמצא "חומר הדלק" היקר, ה"לשמה" של חסד ואמת. וממש אם מצליחים לקדוח אך ורק פתח כחורו של מחט בקירות הלב, אין שיעור לשפע החסד והאמת השופע דרך פתח זה, כי בהבטה קלה מחוצה לו רואה ומכיר האדם את כל הנחוץ להכיר ולראות, כמו שחור קטן בקיר כבר נותן למסתכל כמה שמחוץ לקיר ומכניס שפע אור - כך הוא רגע של "לשמה" בחיי נשמות.

ונראה כי בנקודה זו של "לשמה של חסד ואמת" עמדנו ממש על הנקודה המרכזית של התורה הקדושה.

38 An Offer You Can't Refuse - R. Fard

And if we really had the proper perspective about chessed, we wouldn't risk the resentments and misgivings that sometimes plague people who do a lot of chessed. I'll give you a scenario that is not so uncommon.

Someone moves onto the block. You introduce yourself and start a conversation. It turns out that your new neighbor's workplace is not far from yours. He asks you if he can catch a ride with you, and you magnanimously say yes. After all, you enjoy doing chessed, don't you? This goes on day after day and week after week. The neighbor rides to work with you. He doesn't offer to take his car once in a while. He doesn't offer to pay for gas or tolls. He doesn't even offer to drive a little. You begin to feel upset. Perhaps, you tell yourself, he is planning to give you a mishloach manos to end all mishloach manos. Perhaps, you jokingly tell yourself, he is planning to give you a new car. Then Purim comes, and he shows up at the door with a pineapple and a bottle of wine.

Now you are really upset. You are angry. You feel he has taken advantage of you, that he has really taken you for a ride. You feel like a schmatta, a worthless rag. You are sorry that you ever offered him a ride in the first place.

נמצא עיקר תורה הקדושה - חסד, וצורת התורה - אמת, תורה חסד ותורה אמת, ושניהם ביחד הם תורה הקדושה.

ונתבאר בכאן, כי בנקודה המרכזית של תורה, ב"לשמה" אשר כל גופי תורה תלויים בה, נבחנים החסד והאמת גם יחד, כי בהסתלק הרצונות ובהיפתח בלב פתח כחורו של מחט ובהגיעו ל"לשמה" - זוכה לשניהם, לתורת חסד - על דרך אמת.

עבודה גדולה היא זו, כי על האדם להתגבר על יצריו ורצונותיו שלא ישלטו עליו, עד שיוכל להכיר האמת.

וכן הוא בחסד. נקודת החסד היא, להכיר "אשר יחסר לו" - כדרשת חז"ל אפילו סוס לרכב עליו אשר תמיד אנו תמידים וכי כל כך הרבה צריך לתת לעשיר? והננו טועים בזה, כי עיקר נקודת החסד היא ההבחנה בחסרונו, ואכן גם לגבי העשיר נאמרה הבחנה זו, אשר בזה גדול החסד מהצדקה, שהחסד הוא בממנו ובגופו, בעניים ועשירים, בחיים ובמתים, כל "אשר יחסר לו" הוא בכלל הבחנת החסד. והנה מי שרצונותיו שולטים עליו איננו רואה ואיננו מבחין כלום, אינו רואה כלל את זולתו, הוא רואה ומבחין רק כדי מחסורו אשר יחסר לו לעצמו, ואין לבו רחב להתבונן גם בזולתו.

ואם כך בחסד עם זולתו, הרי שכך הוא גם בחסדו עם בוראו. המסילת ישירים מבאר כי חסידות היא, לעשות נחת רוח לבורא, זוהי הבנה עמוקה ו"למדות" גדולה, להבין מתוך הציוויים המעטים אשר הבורא עולם גילה, מהו רצונו בדברים אשר לא גילה אותם. לזה צריך הכרה עמוקה ברצון הבורא עולם, ובראי מי שרצונותיו שולטים עליו לא יתכן שיעמוד על רצון בוראו לעשות נחת רוח לפניו יתברך.

יתכן כי "חסד" היא דרגה יותר גבוהה מ"אמת"; ה"לשמה" של אמת הוא לעשות את האמת מפני שהוא אמת, ואילו חסד יתכן שהוא עוד אהבה יתרה, כפי שמבואר שם ברמב"ם ה"ג:

If, however, you loved chessed for its own sake, if you felt a need to do chessed for the benefits it brings to you, you would not be resentful. True, this neighbor really needs some serious tutoring in mentschlichkeit. But that is a different matter altogether. It has nothing to do with you. You did the chessed, and you gained from it. No one took you for a ride! You got what you needed from the acts of kindness you did for that ungrateful neighbor. You are not a patsy.

So how do you become a lover of chessed? How do you rise to the next level, where you not only perform acts of kindness for other people but are also passionate about it?

I would suggest that you play the role, that you become an actor for a while. Don't worry about being false or hypocritical. This is an exercise, and in the end, your act will become the new you. Just to use one example, when a meshulach comes to your door, welcome him as a long-lost friend. Bring him into your house. Offer him a drink and perhaps even a meal. Ask him how he is doing. Ask him about his family in Israel. You will see his face light up. Here is a person deflated and beaten down by the drudgery and humiliation of going door to door for handouts, but when you welcome him warmly he will undergo a transformation. He will square his shoulders and a warm twinkle will appear in his eyes, and he will open up to you and talk about his life and his family and his experiences. And you will see a human being revived, and you will love every minute of it. Do it again and again, and you will become hooked. Like Avraham, you will feel deprived when you do not have the opportunity to do chessed. You will hunger for it and thirst for it. You will become a lover of kindness.

מבואר מזה כי מה שאנו כותבים בספר תורה אותיות שחורות על קלף לבן, הוא כדי לרמוז על שורש התורה שהיא אש שחורה על גבי אש לבנה, באופן שגם הלובן הקלף של הספר תורה אינו דבר ריק אלא בבחינת אש לבנה. על פי האמור יובן מה ששינוי בגמרא (מו"ק כו): "הרואה ספר תורה שנקרע חייב לקרוע שתי קריעות, אחד על הגויל ואחד על הכתב". הרי לנו דברים ברורים כשמש, כי כמו שצריך לקרוע על הכתב שהן אותיות התורה, כן צריך לקרוע על הקלף שהוא בבחינת אש לבנה.

43

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין, מדוע רק אנשים חייבים בעסק התורה ואילו נשים פטורות, כי אנשים שיש להם אחיזה באותיות התורה עצמן לכן חייבים לעסוק גם כן באותיות התורה, אבל נשים שאין להם אחיזה באותיות כי אם במקום הלובן שאין שם אותיות נראות לעין, לכן הן פטורות מלימוד תורה שהוא העסק באותיות תורה הנראות לעין. ענין זה מתאים היטב עם מה שכתבו הקדמונים הטעם שאשה פטורה מעסק התורה, כי הפקידה להיות עזר כנגדו לסייע לבעלה ולבניה לעסוק בתורה, ואם גם האשה היתה חייבת לעסוק בתורה לא היתה יכולה לסייע להם לעסוק בתורה.

44

מעשה לפי מה שנתבאר, כי האנשים יש להם אחיזה בקדושת הקלף, נראה כי כמו שצריך לקדש הקלף לפני שכותבים עליו האותיות לשם קדושת ספר תורה, כן צריך האיש שיש לו אחיזה באותיות התורה לקדש את אשתו שיש לה אחיזה בקלף לשם קדושת התורה, לפני שהוא מתקשר עמה וזהו בבחינת כחיבת אותיות התורה על הקלף. הנה כי כן זהו ביאור נוסח הקידושין: "הרי את מקודשת לי בטבעת זו", אני מקדש אותך בבחינת קדושת הקלף להיות מוכן לשם האות שלי, "כדת משה וישראל", כמו שמקדשים את הקלף של ספר

49

היכן האשה בכל המערכת הזאת? למה רק האיש קושר את התפילין על היד ועל הראש - קושר את ה"שמע ישראל" ללב ולמוח? למה רק האיש לובש ציצית? - תכלת דומה ליס... לרקיע... לכסא הכבוד? למה רק האיש חייב בשופר ששובר את הלב - "עורו ישנים משנתכם"? למה רק האיש יושב בסוכה - בתוך החביקה עם הקב"ה?

התשובה לכל זה היא: "נגילה ונשמחה בך", (שה"ש א, ד). כאשר יש תנונה, השמחה גדולה עד מאוד. ישנם הרבה כלים לעורר את השמחה; יש תזמורת, אולם מפואר, סעודה מכובדת, כולם צועקים ורועשים, צוהלים ורוקדים - אבל לצד כל ההמולה הזאת, ישנו "חדר יחוד" - רשות היחיד, המנותקת מכל הרעש וההמולה שמסביב!

האיש - עבודתו לעשות רעש גדול, לכבוש את העולם, לקיים מצוות ללמוד תורה, והוא אכן עושה זאת.

50

האשה - היא "רשות היחיד", היא עצם הדביקות לקב"ה. היא לא זקוקה לאמצעים כדי להתקשר לקב"ה. היא לא זקוקה לקשור תפילין, כי היא בעצמה קשורה. היא לא צריכה ללבוש ציצית כדי לזכור, מפני שהיא עצמה זוכרת. היא לא צריכה סוכה כדי להיכנס לחביקה של הקב"ה, כי היא כל כולה נתונה בתוך החביקה הזו. היא גם לא זקוקה ללימוד התורה.

51

מה הכוונה "תמהון לבב"? - שהלב מטומטם, נעדר כל רגש יהודי! זו העבירה הגרועה ביותר, שאין רגש ליהדות; רגש כיצד להתלבש, רגש כיצד להתנהג ורגש כיצד לדבר. וזו העבירה הגרועה ביותר, כי נקודה זו היא המבטאת את הקשר בינינו לבין הרבש"ע!

לפי המבואר שני הטעמים עולים בקנה אחד כפתור ופרח, כי מטעם זה האנשים יש להם אחיזה באותיות התורה, ואילו הנשים אין להן אחיזה רק בלובן של הקלף שעליו נסמכים האותיות כל אשה כנגד בעלה, כדי ללמדנו שאנשים חייבים בעסק התורה, אבל הנשים אינן חייבות רק בהכנה וסיוע לעסק התורה. הנה כי כן מבואר היטב מה שאמרו במערכת שהשרוי בלא אשה שרוי בלא תורה, כי כמו שאין לאות שום אחיזה ומציאות כי אם אחרי שנכתבה על הקלף, כן אי אפשר לאיש לעסוק בתורה בלי שיש לו עזר מאשתו.

45

כיון שבאנו לידי כך, יאיר לנו להבין מקרא קודש בכריאת האשה: "ויאמר ה' אלקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו". כי היות שהאשה יש לה אחיזה בלובן הקלף שעליו נסמכת האות שבעלה מקבל חיותו ממנה, לכן "לא טוב היות האדם לבדו", שבלא אשה שהיא בבחינת הקלף אי אפשר שתהיה לו אחיזה באותיות התורה שנקראת "טוב", כמאמרם (ברכות ה): "אין טוב אלא תורה".

46

מעשה מבואר היטב מה שהקדים הקב"ה במתן תורה את הנשים לפני האנשים: "כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל". על אף שאנשים חייבים בעסק התורה ונשים פטורות, כי היות שהאשה היא בבחינת הקלף שעליו נכתבים האותיות, ואי אפשר לכתוב האותיות רק אחרי שיש לו קלף, לכן הקדים הקב"ה את הנשים שהן בבחינת קלף ואחר כך האנשים שהם בבחינת אותיות שעל הקלף.

ויש לומר שענין זה רמז הקב"ה בפסוק עצמו: "כה תאמר לבית יעקב" אלו הנשים "ותגד לבני ישראל" אלו הגברים. כלומר הטעם להקדמת הנשים הוא משום שהגברים נקראים "בני ישראל", על שם יש שישם ריבוא איתיות ליתורה שכל איש יש לו אחיזה באות אחת שבתורה. ומה נשכיל שהנשים יש להן אחיזה בקלף שעליו נכתבות האותיות, לכן מטעם זה ראוי להקדים הנשים כמו שמקדימים את הקלף לפני הכתיבה. יומתק להעמים רעיון זה בלשון המדרש: "למה לנשים תחלה, כדי שיהו מנהיגות את בניהן לתורה". כלומר שתפקידם לסייע לתורה בבחינת הקלף.

47

על פי כל האמור אפתח פתחא לנפשי לבאר הגמרא (סוטה יז): "דריש רבי עקיבא, איש ואשה זכו שכינה ביניהן, לא זכו אש אוכלתן". ופירש רש"י: "שכינה ביניהן, שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן יו"ד באיש וה"י באשה. לא זכו אש אוכלתן, שהקב"ה מסלק שמו מביניהן ונמצאו אש ואש". וצריך להבין, כאשר זכו ששכינה ביניהן שאו שורה שם י"ה בין אי"ש ואש"ה, על מה רומז או ב' פעמים אש שאצל אי"ש ואצל אש"ה.

כדי להתקשר עם הקב"ה - מפני שהיא כולה קשורה. היא רשות היחיד - היא הרשות בעצם!

האיש בשורשו בנוי מרמ"ח איברים, כי עליו מוטלים תפקידים לאלפים. אבל האשה נבראה מאבר אחד - מהצלע. יש לה תפקיד אחד - להתקשר לקב"ה, וזהו עיקר תפקידה!

האשה היא הבית, היא הקשר, היא הדביקות. היא תכלית הכל - "אשת חיל עטרת בעלה" (משלי יב, ד) - האשה היא ה"עטרת", היא הכתר.

הבית מדרש הראשון של הילד - הוא במעי אמו, שם הוא לומד את כל התורה כולה. אח"כ הוא גדל בחיק אמו, היא מאכילה אותו בקדושה ובטהרה. ורק כשהוא מבוסס, והוא עומד בכוחות עצמו - רק כשהוא נגמל, אביו פורס את חסותו עליו. אבל בשנתיים הראשונות לימי חייו, את היסוד והבסיס - רק האמא יכולה לתת!

53 Sinah Magazine Nissan I once heard, in the name of the previous Lubavitcher Rebbe, z"l, that Chazal's statement "Eizeh ishah kesherah? Ha'osah retzon ba'alah" describes the tremendous influence women can have on their husbands, the true power of the Jewish woman. They have the potential to "make their husband's will" - to influence the development of his ratzon so he'll either want to serve Hashem or, chas v'challah, not.